

ВЛАДИМИР ПИЈАЉУ

Карта света за овај век

Француска започиње ову годину суштинским реформама како би се суочила са изазовима света у којем влада све већа концентрација и деполаризација финансијске и политичке моћи

МИРЈАНА ПРЉЕВИЋ

У тренутку када преузима позицију председавајућег групе Г20, Француска жели да дефинише стратешке смернице, како на локалном тако и на глобалном нивоу и то за један *Нови свет, нови капитализам*, како је названа и трећа по реду конференција одржана почетком јануара у Паризу. Учествовали су два пре-

мијера, седам министара и више европских високих званичника, тројица светски познатих професора, моћни банкарски консултанти и менаџери - једном речју - Запад у малом. Стога је скуп већ назван „Давос пре Давоса“.

На конференцији су дефинисани нови стратешки изазови, постављене су смернице развоја света и понуђена конкретна решења. Учинили су то француски премијер Франсоа

Фијон, грчки му колега Јоргос Папандреу, француска министарка економије Кристин Лагард, професори са Колумбија универзитета нобеловци Џозеф Стиглиц и Џефри Сакс, италијански министар економије Гвидо Тромонти и други.

Поднаслов конференције *Уређење, солидарност, раст*, пружио је могућност да се домаћин, француски министар индустрије, енергетике и дигиталне економије Ерик

Бесон, осврне на смисао речи *нада*, речи која нам је, како рече, сада потребнија него икада.

„После кризе долази раст – и тако мора бити“, чуло се у радним групама. Стога су Фијон и Папандреу појаснили проблеме, а одмах затим и понудили решења. Премијер Фијон, одговарајући на прво тематско питање конференције: *Које су то економске политике за свет који долази?*, нагласио је да, посматрајући ритам стопе раста, глобална слика света издваја Кину, Америку и Европску унију које ће бити централне тачке анализе на наредном сусрету Г20 новембра ове године у Кану.

На тој конференцији ће се разматрати одрживи територијални развој и економски раст, социјална димензија мондијализације, интернет и дигитална економија и њихов значај за образовање и културу, финансирање инфраструктурних пројеката и различити модели вредновања економских резултата, са посебним освртом на питање поштовања права интелектуалне својине.

Актуелна криза је указала и на неорганизованост тржишта евра у неким случајевима. Да би се то пребродило француски премијер ће на националном нивоу, али и пред Европском унијом и на заседању групе Г20, указати на потребу јачања кохезије еврозоне, хармонизацију и приближавање најснажнијих актера светске економије, фаворизовање иновација и питања конкурентности, креирање нових радних места и афирмацију евра у свету. „Морамо бити лудични визионари и веома одговорни у наредном периоду“, рекао је Фијон.

Његов грчки колега је указао на суштинску монетарно-фискалног аспекта кризе и питање успешне реформе међународног монетарног система и улогу евро-валуте у томе. „Ово није криза евра, ово је криза поверења у евро и то у самој Европској унији“, рекао је Папандреу. Он је појаснио проблематику кризе класичног буџета, као и то да је управо актуелна светска криза указала на фискални аспект неравнотеже државног буџета у односу на губитак конкурентности који за последицу има смањење раста националних економија. Сматра да евро „одлично игра своју улогу“ и да би криза била још већа да га није било. Врло је мало оних који су се суштински позабавили питањем „до чега би довела криза националних монетарних система у државама ЕУ да није заједничке монете евра“, рекао је Грк.

И који су то нови свет и нови модел капитализма понудили париски саговор-

МАПЕ ГОВОРЕ ВИШЕ ОД РЕЧИ

Подсећајући на прошлогодешње заседање групе Г20 у Сеулу, један британски учесник је испричао следеће: Двојица економиста су, анализирајући монетарну кризу и економску неравнотежу на релацији Исток – Запад, држали пред собом две различите карте света. Британац је у рукама имао мапу у којој је Европа заузимала централни простор, Америка јој је била Запад, а Кина, земље АСЕАН-а и Аустралија, Далеки исток. Кинез је пажљиво проучавајући ту мапу признао да је „занимљива“ и онда показао своју, на којој је Кина била у центру света, Русија и централна Азија су биле њен Запад, а Далеки исток је припао Америци. Питање остаје која је од ове две, мапа 21. века?

ници? То је онај у коме ће се хармонизовати оптимизам Истока и песимизам Запада (Британац Џорџ Озборн) и то формално, циљно и организовано на три нивоа: кроз међународне институције, саму Европску комисију и националне владе.

Позив је упућен понајвише француским колегама који би током председавања Г20 требало да укажу на то да је та група способна и релевантна институција која нуди конкретна решења за глобалну кризу. У данашњем, новом свету поља конкурентности се мењају и сама ЕУ мора реалистичније да се ангажује по овом питању, јер Лондон, Париз и Франкфурт више нису места апсолутне моћи светске економије. Ту су данас раме уз раме и Шангај, Сингапур и Њујорк. Напретка неће бити без значајног улагања на нивоу националних влада ЕУ у област образовања, које ће стварати јаке менаџере и стручњаке способне да се ухвате равноправно и конкурентно у коштац са изазовима новог светског тржишта робе и услуга.

Потребан нам је нови, глобалан приступ решавању изазова по свим економским питањима (Гвидо Тремонти). Данашње интеракције конкурентности постоје међу континентима и свако *one-by-one*, појединачно решавање или државно управљање кризама или пројектима само прави препреке у тражењу правих решења.

Нема новог модела света који би показао одрживост на дужи период ако се не успостави прави баланс између питања конкурентности и моралности финансијских актера (проф Жан-Пол Фитузи) и то првенствено уз поштовање четири основна принципа: реалност нових норматива, враћање наде појединца у социјално срце државе, трансценденталност будућности

и избегавање симетрије макроекономија света. То значи да се не могу све земље адаптирати на исти начин, већ свака мора пронаћи свој модел и начин како то већ њене околности и систем диктирају.

Први који је указао на чињеницу да нам реалност диктира и дефинисање нових стратегија и то понајвише две: односа ЕУ – Кина и ЕУ – Африка, био је потпредседник Европске комисије за индустрију и предузетништво, Антонио Тијани. Рекао је да Европска комисија сваке године повећава стопу улагања у истраживање и развој иновативности и подизање конкурентности, а осврнуо се и на нову политику чланица ЕУ која се супротставља тренду деиндустријализације Европе: „Ми морамо бранити наше стратешке интересе и то на првом месту просторну безбедност, расположивост сировинама у ЕУ, екологију и конкурентност европског тржишта.“

Професор Џефри Сакс је из прве кренуо у напад и то управо речима: „Ми немамо глобалну кризу, ово је глобално гледајући парцијална криза, јер глобални раст је добар. Ми чак ни у самим Сједињеним Америчким Државама немамо општу већ делимичну кризу и то првенствено кризу средње класе.“ И он је указао на чаробну реч данашњице: реалност, али овога пута са три другачија аспекта: неопходности исте на пољу анализе глобализације, технолошких промена и самих глобалних уступака. „Глобалне институције су слабе, а Америка више не може водити, историјски гледајући, улогу лидера – једном речју Америка је готова!“ Садашњи свет је више него икада раније мултиполаран и из ове кризе излазимо без конкретних решења јер и саме „САД као да живе на другој планети“, док су права решења у ствари врло једноставна. Но, на париском скупу Сакс није изнео та „једноставна“ решења.

Све у свему, без реалности која ће нам свима у предузетим активностима пружити неопходну дозу оптимизма за хармонизацију заједничких решења глобалних изазова и претњи, нема ни новог модела света ни новог капитализма, а на том путу порука је једна (*Тијани*): *Let's Europe arise!* (Да се усправи Европа !)

Дискутантима су се обратили и студенти који заузимају значајно место на овој сада већ традиционалној конференцији. Ове године ту су били представници *Science Po Paris*, *The London School of Economics and Political sciences*, *Columbia University*, *The American university in Cairo* и *Centre d'analyse strategique Paris*.